

VIERAILIJA

Virtuaalikampus oppimisympäristönä

FUAS Virtuaalikampus on fyysisten, virtuaalisten ja sosiaalisten oppimistilojen yhdistämistä uudenlaisiksi, moderneiksi oppimisympäristöiksi.

FUAS on kolmen itsenäisen ammattikorkeakoulun – Hämeen ammattikorkeakoulun, Lahden ammattikorkeakoulun ja Laurea ammattikorkeakoulun – muodostama liitto. Lyhenne tulee sanoista *Federation of Universities of Applied Sciences*. Liittoumassa on nimetty yhteisiä kehittämistoimintoja, joilla pyritään löytämään toiminnallisia ja taloudellisia etuja tekemällä asioita yhdessä.

Yksi FUAS-liittouman yhteinen toiminto on Virtuaalikampus. Sen keskeinen tavoite on avata opiskelijoille liittouman laaja opintotarjonta niin, että opiskelu on mahdollista mahdollisimman vähällä matkustamisella. FUAS-korkeakoulujen toiminta-alue on laaja; toimipisteitä on Vantaalta Valkeakoskelle ja Lohjasta Lahteen, ja olisi opiskelijan kannalta hankalaa liikkua opintojen perässä.

Opintojen on siis seurattava opiskelijaa, ei toisin päin. Tähän suuntaan on viime vuosina menty, mutta nyt on aika ottaa iso systemaattinen ja koordinoitu askel.

Nykyaikaiset sähköiset palvelut tarjoavat monipuoliset välineet virtuaali- tai etäopetukseen. Virtuaalikampus lähtee mallista, jossa etäopetusta ja verkkotyökaluja käytetään monipuolisesti ja pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti; kaikkea ei tarvitse oppia luokassa, mutta pelkkä etäläsnäolokaan ei tee autuaaksi.

Lähi- ja etäopetuksen yhdistelmä on usein mielekkäin ja tulosten kannalta paras ratkaisu. Opettajan rooli muuttuu: perinteisestä leuka ja liitu –menetelmästä siirrytään kohti ohjaajaa, valmentajaa ja monikanavaisen sisällön tuottajaa. Myös opetuksen suunnittelu ja toteuttaminen asiantuntijatiimeissä on järkevää: jaetun osaamisen kulttuurissa kaikkien ei tarvitse olla moniosaajia.

Harri Kuusela

Kirjoittaja on FUAS-liittouman virtuaalikampuksen kehittämisspäällikkö.

Säästöä sähköistämällä?

Virtuaaliopetuksen lisäämisen taustalla on myös taloudellinen näkökulma: muun julkisen sektorin toimijoiden tavoin FUAS-liittouman jäsenkorkeakoulut ovat haasteellisessa tilanteessa, jossa tuloksia olisi parannettava pienenevillä taloudellisilla resursseilla. Opetuksen tuottaminen yhdessä ja osaamisen jakaminen ovat periaatteessa helppoja keinoja saavuttaa tehokkuutta, mutta niiden edistäminen vaatii työtä.

Vastassa on rakenteellisia muureja – esimerkiksi organisaatorajat ja tekijänoikeudet – mutta ennen kaikkea asenteita ja lihavien vuosien aikana kertyneitä saavutettuja etuja. Samoin fyysisten tilojen eli koulu-

rakennusten vähentämisellä ja opetuksen siirtämisellä sähköiseen maailmaan voidaan säästää kuluja, mutta toisaalta silloin on panostettava etäopetuksen mahdollistaviin järjestelmiin, verkkoihin ja laitteisiin.

Paras talousvaikutus saadaan kuitenkin pitkällä tähtäimellä oppimistulosten laadun ja opetuksen tuottavuuden kautta. Sähköisten välineiden hyödyntäminen täytyy aina perustella niiden tuoman lisäarvon kautta.

Opetuksen laatu-aikaa

Tämän päivän ja tulevaisuuden hektisessä arjessa ihmisten välinen kasvokkainen vuorovaikutus tulee yhä enemmän olemaan rajallista laatu-aikaa, joka kannattaa hyödyntää mahdollisimman hyvin. Opetuksessa tämä tarkoittaa esimerkiksi kurssia, jossa teoriaopetusta välitetään videoiden kautta, teetetään yksilöllisiä tehtäviä ja ryhmätöitä verkossa sekä ylipäätään hyödynnetään luokahuoneesta tai ajasta riippumatonta valmistautumista ja jatkokyöskentelyä.

Lähiopetustilanteessa voidaan keskittyä keskusteluun, vuorovaikutukseen ja palautteeseen. Tätä ns. käänteistä opetusta sovelletaan myös Virtuaalikampusessa. Tämä malli sopii hyvin myös sellaiselle opiskelijalle, jonka jostain syystä, esimerkiksi työsäikäynnin tai vanhempainvapaan aikana, on hankala rytmittää opiskeluaan perinteisen päivä- ja luokkaopetuksen mukaan.

Mitä vähemmän opetuksessa on ihmisten välistä kasvokkaista vuorovaikutusta, sitä enemmän on panostettava opintojen ohjaukseen, ryhmäytymiseen ja yhteisöllisyyteen. Parhaimmillaan etäläsnäolo ei johda tehottomuuteen ja vieraantumiseen vaan täydentää kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta ja mahdollistaa opiskelijoille joustavia opiskelutapoja ja opintojen etenemisen omien tavoitteiden ja elämäntilanteen mukaiseen tahtiin.

Tulevaisuuden ammattikorkeakoulussa kampuksen tulisikin olla kokonaisuus, jossa virtuaalisuus eli erilaisten sähköisten välineiden hyödyntäminen on luonnollinen ja kiinteä osa fyysistä ja sosiaalista oppimisympäristöä. Juuri tähän FUAS Virtuaalikampus tähtää.